

شعر و ادب فارسی ابزار صیانت باورها در جنگ شناختی است

شناسه خبر : ۱۴۰۲۵۷ سه شنبه ۱۴ فروردین ۱۴۰۳ - ۱۱:۴۲

صیانت از باورها، تنها راه مواجهه با جنگ رسانه‌ای و شناختی دشمن محسوب می‌شود و شعر و ادب فارسی بهترین ابزار برای این صیانت است.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، فرمایشات اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص اهمیت شعر و ادبیات فارسی در عرصه جنگ رسانه‌ای با دشمنان، باردیگر از اهمیت این میراث کم نظیر پرده برداشته است. ایشان در دیدار جمعی از شاعران و اهالی فرهنگ و ادب فارسی، به نکات ارزنده‌ای در این خصوص اشاره و تأکید کردند: «در عرصه جنگ رسانه‌ای، باید از میراث کم نظیر شعر و ادب فارسی به عنوان رسانه‌ای قدرتمند و اثرگذار و نافذ به بهترین وجه استفاده شود و پیام‌های دینی، تمدنی، ایرانی‌گری و ایستادگی و شجاعت به افکار عمومی دنیا منتقل شود.»

در خصوص اهمیت این فرمایشات و جایگاه زبان فارسی در عرصه دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، گفت و گویی با حجت الاسلام محمد مهدی ایمانی پور رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ترتیب دادیم که از نظرتان می گذرد:

* رهبر معظم انقلاب بارها از اهمیت شعر و ادبیات فارسی و لزوم ترویج مؤثر آن در جهان سخن گفته اند. در طول سالهای گوناگون این موضوع مورد تأکید ایشان قرار گرفته و در دیدار اخیر شعرا نیز این مسئله بار دیگر پررنگ شد. نظر شما در خصوص اهمیت این موضوع چیست؟

در ابتدا، فرا رسیدن سال نو و تقارن بهار طبیعت و بهار قرآن را به مخاطبان عزیز و شما تبریک می گویم. همان گونه که اشاره کردید، حفظ، پاسداشت و ترویج زبان فارسی در ابعاد بین المللی یکی از مهم ترین دغدغه های رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده و در برهه کنونی نیز با توجه به هجمه هایی که دشمنان در قالب "ایران هراسی" به صورت آشکار و پنهان به ایران اسلامی وارد می کنند، این مسئله مورد تأکید ویژه و مجدد قرار گرفته است. فرمایشات رهبر انقلاب اسلامی در خصوص زبان فارسی و پاسداشت آن، از جنس انداز و تبشیر بوده است. به عنوان مثال، در سال 1398 ایشان فرمود نباید زبان فارسی دچار فرسودگی و ویرانی شود. زبان فارسی قرن های متمادی است که عمده تاً به وسیله شاعران بزرگ حفظ شده و اینگونه سالم و فصیح به دست ما رسیده است.

از سوی دیگر، ایشان زبان فارسی را به مثابه یک داشته و سرمایه کم نظیر در راستای تبیین تمدن اسلامی - ایرانی و سبک زندگی سالم و عالمگیر تلقی فرموده اند. تجمیع سخنان و دغدغه های رهبر انقلاب اسلامی بیانگر آن است که ایشان نسبت به زبان فارسی صرفاً به عنوان یک ابزار انتقال پیام نمی نگرند، بلکه آموزش و ارتقای آن در سطح جهانی را هدفی مهم می دانند؛ هدفی که تحقق آن، پیش در آمد و مقدمه ای برای تحقق اهداف مهم دیگر محسوب می شود.

در فضای ایران هراسانه ای که به همت لشکر سایبری و رسانه ای غرب شکل گرفته است، معرفی ادبیات غنی ایرانی - اسلامی، بهترین طریق برای بیان واقعیت های انسانی و تمدنی فرهنگ ایرانی است. در این صورت است که مردم جهان، فارغ از جنگ رسانه ای غرب، به این جمع بندی خواهند رسید که صاحبان و ناقلان این اندیشه های بلند، نمی توانند به چیزی غیر از خیرخواهی برای نوع بشر بیانند.

* چگونه و بر اساس چه روندی می توان زبان فارسی را به الگو و مجرای برای انتقال پیام خود به دنیا تبدیل کنیم؟ ظرفیت های زبان فارسی در این روند چگونه احصاء می شود؟

ادبیات فارسی در صورتی که بهره مند از الفاظ محکم و استوار، مضمون یابی صحیح و نیز بیان با کیفیت موضوعات در نظم و نثر باشد، قطعاً کارکرد بی همتایی در انتقال پیامهای تمدنی، اخلاقی، انسانی، ملی و انقلابی ما به دیگر نقاط دنیا خواهد داشت. ظرافت نهفته در زبان فارسی و نغز و پویایی آن سبب می شود تا اصیل ترین مفاهیم را در یک بستر و چارچوب زیبا و گویا به مخاطبان جهانی عرضه کنیم. ممکن است برخی تصور کنند ترویج ادبیات فارسی را باید در جغرافیای فرهنگی ایران یا نهایتاً جغرافیای فرهنگی کشورهای فارسی زبان محدود کرد. این تصور نادرست است، زیرا مخاطب زبان فارسی اساساً انسان های دنیا در گذشته، حال و آینده هستند. بسیاری از این مبانی و الگوهای رفتاری و اخلاقی و تمدنی، به همت شعرای بزرگ ایران عزیز عرضه شده و در جهان مورد ستایش و تکریم قرار گرفته است. بسیاری از اشعار فارسی در طول تاریخ ترجمه شده و در حتی ادبیات کشورهای نزدیک و دور مورد ستایش و استناد قرار گرفته است.

شعر و ادب غنی فارسی عمیق ترین مفاهیم را با خلاقانه ترین و اقناع پذیرترین روش ممکن به مخاطبان فرامرزی، فرازمانی و فرامکانی خود منتقل می کند و خویشتن انسانها را مخاطب خود قرار می دهد. یکی از دلایل ترجمه اشعار فارسی در جهان و اقبال ادبا و حکمای غیر فارسی زبان به زبان فارسی همین است. این همان تلفیق مضمون و ظرافت است که زبان فارسی اصیل را تبدیل به یک گنجینه بی همتا و دیگران را وادار به ستایش آن کرده است. ظرفیت های شعر فارسی را باید با توجه به همین دو مؤلفه شناساند؛ یعنی مضامین عالی و انسانی که در بسته ای ظریف و شکیل و استادانه در قالب نظم و نثر به مخاطبان عام و خاص ارائه می شود.

* رهبر معظم انقلاب به ظرفیت شعر فارسی در عرصه جنگ رسانه ای اشاره فرموده اند. جنگ رسانه ای دشمن چه ویژگی هایی دارد و ادبیات و شعر غنی فارسی چگونه در مواجهه با آن عمل می کند؟

ما با مقوله ای تحت عنوان جنگ شناختی دشمن سر و کار داریم که ترکیبی، پیچیده و مستمر است. ابزار دشمن نیز در جنگ ترکیبی رسانه است. باید در برهه کنونی تلقی خود را از رسانه تغییر دهیم. مخاطبان شما به خوبی می دانند که رسانه صرفاً به معنای روزنامه، سایت یا خبرگزاری نیست. رسانه به وسیله انتقال یک پیام می گویند؛ یعنی هر فرد، هر نماد، هر رفتاری می تواند در جهان امروز به خودی خود حکم یک رسانه را داشته باشد. در جنگ شناختی دشمن، پیامهای مخرب از مجاری گوناگونی به اذهان منتقل می شود و اذهان را هدف قرار می دهد. در این جنگ، ما لایه های گوناگون ذهنی و شخصیتی انسانها را باید مدنظر قرار دهیم که مهم ترین آنها "باور انسان" است. زمانی که باور انسان نسبت به خویشتن، خداوند، معنویت و شخصیت خود به مثابه اشرف مخلوقات دگرگون شود، متعاقباً سبک زندگی و رفتار و گفتار وی نیز تغییر می یابد. دشمن در جنگ شناختی این دگرگونی را در عرصه انسان محوری، لائیسیت، دوری از معنویت، زیست جنسی غیر فطری و مدیریت می کند.

از اهمیت "باور" به عنوان اصلی ترین لایه ذهنی انسان گفتم و اینکه جنگ شناختی این لایه را مستقیماً هدف قرار می دهد. شعر و ادب اگر در مسیر صحیح و الهی خود به کار گرفته شود، از همان "باورهای اصیل" صیانت می کند.

ادبیات غنی فارسی که به قول رهبر معظم انقلاب دارای مضمون یابی صحیح و بیان با کیفیت موضوعات باشد، به صورت مستقیم همین باورهای هدایتگر انسان را فارغ از تعلقات جغرافیایی و قومیتی آن بارور می کند. صیانت از باورها، تنها راه مواجهه با جنگ رسانه‌ای و شناختی دشمن محسوب می شود و شعر و ادب فارسی مجرایی خوب برای این صیانت است.

جهت تبیین بهتر موضوع، بهتر است مثالی عینی بزنیم. آنچه در طول دهه‌ها و خصوصاً سال‌های اخیر منجر به تقویت گفتمان مقاومت در دنیا و انتقال عالی ترین مضامین ایستادگی در برابر ظلم رژیم صهیونیستی و غرب در برابر ملت مظلوم غزه شده، ادبیات پایداری است. چه بسا سرمایه گذاری‌های هنگفت و کلان ضد فرهنگی غرب و رژیم صهیونیستی که در مواجهه با یک اثر ادبی که دارای پیام‌های غنی فطری و انسانی بوده بر باد رفته است. ادبیات فارسی نقش مؤثری در ترویج ادبیات پایداری در منطقه و جهان داشته است. در مضامین عالی ادبیات فارسی، تسلیم پذیری در برابر دشمنان و ظلم، چشم پوشی از حقایق، تبدیل شدن به انسان غیرالهی، انسانیت منهای اخلاقی، بی دغدگی نسبت به دیگر انسان‌ها و هیچ یک جایی ندارد. در اینجا متوجه می شویم که تلاش‌های پنهان و پیدای دشمنان در دشمنی با ترویج ادبیات فارسی در جهان از چه چیزی نشأت می گیرد.

* به موضوع ادبیات پایداری اشاره کردید، اساساً وضعیت ادبیات معاصر ایران در خارج از کشور چگونه است؟ آیا برای ترویج آن تلاشی صورت گرفته است؟

همانگونه که مطلع هستید خوشیختانه ادبیات کلاسیک ما در جهان به خوبی شناخته شده است. در برخی از کشورها دیوان‌های اصلی شعرای ایرانی، دهها ترجمه خورده و بارها باز نشر شده است. به طور طبیعی در حوزه ادبیات معاصر، وضعیت متفاوت است. تلاش‌های خوبی از سوی رایزنان فرهنگی ایران برای معرفی و ترجمه ادبیات معاصر صورت گرفته و میگیرد، اما همان گونه که از فرمایشات رهبر حکیم انقلاب استفاده می شد، این تلاش‌ها کافی نبوده و در این عرصه نیازمند "نهضت ترجمه" هستیم. تلاش همکارانم در سال 1403 برای تحقق این مهم بیش از گذشته خواهد بود.

* سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی چه نقشی در ترویج ادبیات فارسی در سرتاسر دنیا ایفا می کند؟ این نقش آفرینی تحت تأثیر چه مؤلفه‌هایی می‌تواند تقویت شود؟

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به عنوان قرارگاه حوزه دیپلماسی فرهنگی کشور، هم نقش ریل گذار و هم نقش مجری را بر عهده دارد. البته مسجل است که ظرفیتهای بالقوه شعر و ادب فارسی بسیار زیاد یا به عبارت بهتر، نامحدود است و هر اندازه در این زمینه تلاش کنیم، شاهد فتح بابها و خلق فرصتهای جهانی متعددی به سود تمدن و فرهنگ خود خواهیم بود. تلاشهای زیادی در طول سالهای گذشته در این خصوص صورت گرفته است. با این حال در دوران جدید فعالیت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، آموزش و ترویج ادبیات فارسی در آن سوی مرزها را با استفاده از ظرفیتهای نوین نرم افزاری، آموزشی، چه به صورت حضوری و غیر حضوری تبدیل به یک راهبرد کرده ایم.

ما آموزش زبان فارسی و ترویج آن در دنیا را نه صرفاً یک مأموریت سازمانی، بلکه یک راهبرد بستر ساز می دانیم که نه تنها ما را در عرصه جنگ شناختی از بسیاری از توطئه ها مصون نگاه می دارد، بلکه کنشگری فرهنگی ما در دنیا را تقویت می کند. در این خصوص سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی همکاری های گستردهای با مراکز فرهنگی داخل و خارج از کشور دارد. بنیاد سعدی که مسئولیت اصلی گسترش آموزش زبان فارسی را در خارج از کشور به عهده دارد، از رویش هایی است که نزدیک به 10 سال پیش از دل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به وجود آمده و امروزه قابلیت ها و فضاهای خوبی ایجاد کرده است. در این مسیر با تقویت جایگاه قرارگاهی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، باید گام های بلندتری برداریم و ان شاء الله اهداف تعیین شده را در هم افزایی با سایر نهادها و دستگاه های مربوطه محقق کنیم.

انتهای پیام/

انتهای پیام/